

Sport op Rolduc

Inleiding

Ben je op Rolduc geen uitblinker in studie of sport, dan tel je wat minder mee. Overigens is het merendeel van de leerlingen op het Vierde Roduc ook niet helmaal "jé van het", zoals voorheen; want geen manieren en weinig in de beurs¹⁾ door de afkomst van keuterboertjes, arbeiders en andere minima. Zij krijgen zelf, aldus directeur van Beers, weer "goede en aansprekende banen" de meesten althans²⁾", ik níét.³⁾ Het zijn uiteraard niet de betrekkingen van eigen zakkenvullers in het bankwezen, sjoemelende bewindvoerders en topbeambten rijksdiensten belastingen of rijbevoegdheid; dit naar keuze.

Met mijn studieresultaten ga ik minder voorop dan met honderd meter lopen. Tijdens de avondstudie kijk ik uren over mijn schouder naar tennissende leraren. Hierover later meer. In de les van E. Senden de dag er na, krijg ik hulp van buurman Guus Jansen. Hij fluistert mij de juiste antwoorden in het oor. Het kan niet anders of Senden heeft dit gemerkt en het daarbij gelaten. De kronikeur van het jaarboek 1968 prijst hem om zijn mannenliefde.⁴⁾ Mijn studieresultaten zijn om níét naar huis te schrijven. Wat Rolduc wél doet. Als mijn vader het rapport ziet, gaat hij meteen naar de schuur voor een extra schoffel.

Dankzij een wedstrijd op de Kerkraadse jeugdsportdag kan ik de kuif iets boven het maai-veld uitsteken.⁵⁾ Honderd meter lopen is in feite simpel. Als ik op Rolduc ben, kan iedereen honderd meter lopen. Onze buurvrouw van 91 loopt de honderd meter nog zonder rollator. Maar dit ter zijde. Mijn hardlopen is voor het oog rapper. Met korte benen moet ik meer stappen maken. Jan Pieter Derksen, die ik nét voor blijf, loop ik op grote afstand, wanneer ik zijn benen heb of die van Marlène Dietrich. Zelf loopt zij later niet en ligt zij in bed.

Degenen, die mij niet meer kennen of niet kunnen kennen. Ik ben de - in close up wat nors kijkende - 6) eerste vlaggendrager in de film "De Kleine Republiek" van J. Stassen. Dat marcheren wordt tegenwoordig afgedaan als militaristisch. En de Hitlergroet bij het defilé in 1939 7); hoe zit dat eigenlijk?

- 1) Theo Reul, c.s, Het Vierde Rolduc, pag 31
- 2) Voorwoord Reunieboekje 2016, pag 5
- 3) Mijn titel bacc kan ook een putjesschepper dragen. Want dat word je destijds, als je op Rolduc niet slaagt. Het vak is voor de maatschappij meer van nut dan menig "goede en aanzienlijke baan".
- 4) Rolducs jaarboek, 1968, pag 82
- 5) "Alleen W. Boonen, die de 100 meter afraffelt in 11,3 sec wordt eerste." Rolducs jaarboek, 1962, pag 11
- 6) Mogelijk in gedachte bij de kronieken van J. Lenders. Zie hoofdstuk atletiek.
- 7) foto, Rolducs jaarboek, 1939, pag 125

Sport in de tijd van de Abdij.

Welke sporten abt, koorheren en leerlingen die tijd beoefenen, is niet bekend. Het is zeker, dat zij een betere conditie hebben dan alle generaties na hen. Zij gaan steeds te voet. Voor het bestellen en afhalen van een abt in Rottenbuch moet men (inclusief een retour Salzburg), heen en terug, 40 dagen lopen, 2 X 769 km A 41, 1) 2) Kan nu met één muisklik en wordt in één dag bezorgd. Om "het hoofd te rusten te leggen" in een klooster te Salzbug na de brand - is fikkie stoken niet iets sportiefs... olympisch vuur? - moet men weer 20 dagen lopen.³⁾

Van abt Bock is bekend, dat hij zijn ruitje dikwijls laat staan en te voet naar Aken gaat.⁴⁾ Aan hun grafzerken is te zien, wie dit óók - Dammerscheidt, Wormbs, Straelen - en wie dit níét - Horpusch Duckweiler - doen.⁵⁾ Misschien mag een koorheer wel een keer het karretje van vader abt lenen; om het eveneens in de prak te rijden. zoals heren in de zestiger jaren vorige eeuw gewoon zijn te doen met vehicels van collega's.⁶⁾

- 1) Annales Rodenses, bld 1111
- 2) Anwb, routeplanner. Indien men op één dag 8 uur loopt in normaal tempo, 5 km per uur, wordt 40 km afgelegd. Reizen te paard is niet sneller. Als er nog geen openbaar vervoer is, lopen leerlingen uit Noord-Limburg in 3 dag-etappes naar Rolduc.
- 3) Annales Rodenses, bld 1123
- 4) de Clercq, abt Bock pag 83
- 5) Tummers, Grafmonumenten in de Kerk, bld 84 t/m 94
- 6) Rolducs jaarboek, passim (vaker)

Sport leraren

Wandelen lijkt de enige sport van de leraren. Aan de conditie van de kloosterheren kunnen zij allicht niet tippen. Leraar Boosten is bezorgd: "Rolduc ruïne les constitutions même les plus forts"1) Volgens hem ook het gevolg van niet alléén werkzaam zijn in de wijngaard des Heren.2) Wie in "De Rode Zee"3) kopje onder gaat, is niet in de persoonsgegevens te zien.

Niettemin worden enkelen heel oud. J. Penders is nu 100 jaar. L. Wijnen is met 96 jaar oudste priester van het bisdom.4) Maar hij tennist ten minste; met J. Lenders aan de overzijde van het net. Deze speelt voorspelbaar en gevarieerd. Als hij de bal al raakt, mept hij ze afwisselend in het net, buiten de lijnen, in het verkeerde vak of over het ijzeren hekwerk. Niet zelden wordt het tennissen een kwartier of nog langer stop gezet om ballen te zoeken.

Een keer per jaar spelen de leraren een partijtje voetbal tegen de jongens. Wanneer zij niet met stepjes - wat inderdaad kinderlijk is - het veld opkomen 5), strompelen zij het gravel op in niet-passend voetbalplunje; wat verraadt, dat zij er zelf weinig of niets aan doen.

In vroeger jaren schaatsen de heren nóg in toog. Omdat het ijs zowat elk jaar sterk genoeg is, heeft iedereen 'n prima schaatstechniek. In de film van F. Beiten zie je enkelen zwieren en pirouettes draaien. Zelf zie ik eens een heer in toog paarijden met een non in habijt en een heer met een jongen. J. Rouwette kan goed uit de voeten op de schaats. Hij heeft niet alléén soms de handjes los.

- 1) Theo Reul, c.s., Het Vierde Rolduc pag 148 "Rolduc vernielt het gestel zelfs van de sterken."
- 2) woordgebruik bij priesterjubilea
- 3) Nieuwe leraren gaan bij de ouderen om de beurt aan de fles; "door de Rode Zee gaan" "Herinneringen" Timmermans pag 7
- 4) programmaboekje reunie 2016 bd 28
- 5) Rolducs jaarboek 1965 pag 49

Sport leerlingen.

Op de lesrooster van het gymnasium nemen klassieke talen, die niemand nog spreekt en die ik vergeet, een belangrijke plaats in.1) Toch doet Rolduc de naam "sportschool" niet alle eer aan. De voorgeschreven drie lessen, lichamelijk opvoeding worden niet gegeven; slechts twee. In de plaats komt de gehate ochtengymnastiek bij goed weer op de cour 2); later dekens kloppen.3) Indien men Grieks en Latijn vervangt door vakken, die zinvol zijn voor het verdere leven, leer ik meer.4) Met extra lichamelijke oefening en sport heb ik een gelukkiger tijd op Rolduc.

Voetbalsport i.c.) neemt op Rolduc een prominente plaats in. " Welke echte Rolducse jongen is geen liefhebber van het jolige, frische voetbalspel, dat de geest ontspant en het lichaam sterkt en spieren staalt!"5). Niettemin wordt geregeld geklaagd, dat sporten, waar anderen goed in zijn, hierdoor te kort komen. Er zijn verschillende elfallen. Zie hiervoor Rolduc IV.6)

Van voetbal en hockey, ook tennis- en schaatswedstrijden⁷⁾, worden in de jaarboeken uit-slagen gegeven. De verschillende sportploegen staan op foto's met dezelfde geestelijk leidsman. H. Schrijen⁸⁾ zou met zijn lange dirigerarmen prima aanwijzingen kunnen ge-ven vanaf de zijlijn! Maar hoe zit het met de onpartijdigheid?

In latere jaarboeken plaatst men dergelijke foto's niet meer. Ze worden vervangen door actie-foto's van individuele sporters: ook meer van atletiek!. i.c. De foto van een speerwerper wil ik speciaal noemen⁹⁾ Dit wordt op het gravelveld niet gedaan. Destijds waarschuwt gymleraar E. van Loo, dat de speer niet met het been! mag worden opgevangen. Kogel en discus kan? In de film van F. Beiten is te zien dat polstokspringers de techniek goed beheersen. Wanneer sporters dit later proberen, is het gevaar voor botbreuken groot. Op Rolduc is namelijk eerder veel geturnd.¹⁰⁾

Hocky, criquet (Hollanders) en beugelen (Limburgers) worden in het Vierde Rolduc niet ge-speeld¹¹⁾; hockey nog in één gymles. Als de één na de ander met een blauw scheenbeen, hinkend en bijna huilend, naar de kant gaat, durft gymleraar E. van Loo het niet verder aan.

Andere sporten zijn tafeltennis i.c), biljarten i.c), schaken i.c.), dammen i.c.), boogschieten, courvoetbal, Judo (filosofen), wandelen¹²⁾, basketbal

Jour de Jeux is niet van "Jetje"¹³⁾, maar stamt uit de Luikse tijd. Bisschop van Bommel hecht waarde aan lichamelijk beweging als tegenwicht voor geestelijk vorming.¹⁴⁾ Eerst wor-den atletieknummers afgewerkt. Daarna komen de volgende volksspelen: driebeenlopen¹⁵⁾, pikvogelen¹⁶⁾. zak- en eierlopen, touw trekken en klimmen, Kain en Abelen¹⁷⁾ body tillen¹⁸⁾ sigarenkegel- en pijplangroken¹⁹⁾, petje slaan²⁰⁾, fietsen op rollenbaan²¹⁾

Rolduc heeft een rugby-uitrusting, die bij mijn weten niet is gebruikt. Gymleraar E. van Loo geeft wel uitleg over de spelregels. De uitrusting is een cadeau van de Amerikaanse ambas-sade aan P. Heinen²²⁾ Hij begeleidt familieleden van gevallen Amerikaanse soldaten.

Hij neemt enkele spullen en bokshandschoenen mee in de klas. Die worden meteen uitgepro-beerd. Edje Frissen verkoopt Sjaak Höngens een rechtse op de kin, die daarna wat wazig kijkend in de bank zit. Sjaak zal voor altijd naam maken met volgen van lessen latijn onder de vloerplanken. Wij geven hem de bijnaam Fompe. Dit is het vriendje van de Witte in de gelijk-namige roman van Ernest Claes. De schavuit steekt tijdens de les zijn dikke teen in de inkt-pot. Dat doet onze deugniet ook onder het voorlezen van H.Schrijen. De sympathieke klas-genoot overlijdt in 2011.

i.c.) Intercollegiaal, Sommige sportwedstrijden worden intercollegiaal - vier bisschoppelijke colleges Weert, Roermond, Sittard, Rolduc - gehouden. Het voorstel om ook zwemmen intercollegiaal te organiseren wordt nooit uitgevoerd. Rolducs jaarboek1959, pag 30 Gelukkig maar! De zwemmers van Rolduc zullen, al spartelend, met ruime achterstand aantikken. Waarom heeft Rolduc geen zwembad en andere colleges wel?

- 1) Theo Reul, c.s, "het Vierde Rolduc"
- 2) foto Rolducs jaarboek 1946 pag 139,
- 3) foto L. Crombach
- 4) Op het einde van het internaat gaan enkele leerlingen naar HBS en HAVO, Rolducs jaarboek 1968
- 5) Rolducs jaarboek 1924 pag 83 J. Brouwers. Het "frische" voetbalspel trekt later min-der frisse jongens.
- 6) Theo Reul, c.s, "Het Vierde Rolduc, pag 137
- 7) foto Rolducs jaarboek 1963 pag 21 De schaatser is topfotomodel in de jaarboeken: 1960 pag 24/ 1962 pag 52/ 1964 pag 39

- 8) foto's Rolducs jaarboek 1950, oa pag 50 Theo Reul,c.s, Het "Vierde Rolduc" pag 94
- 9) foto Rolducs jaarboek 1941 pag 42
- 10) foto's Rolducs jaarboek 1957 pag 20
- 11) Zie Inleiding voetnoot 1), betreffende afkomst bewoners Vierde Rolduc.
- 12) foto's Rolducs jaarboek 1941 pag 43 1946, pag144 (verplicht) wandelen, promenade
- 13) Jetje" is de scheldnaam voor de gravin van Nassau. In de tuinen van kasteel Rahe is een keer per jaar voor de leerlingen van Rolduc een spelendag. F. Sassen, Rolducs jaarboek 1967, pag 34 De leraren tafelen intussen binnen met de gravin. Ze hebben blijkbaar lichamelijke beweging niet zo nodig. Zie sport leraren.
- 14) Marc Hanson "Rolduc, corr. van Bommel--Schrijven
- 15) Bij twee lopers wordt van de een het rechter- en de ander het linkerbeen vast gebonden. Doet pijn met vallen.
- 16) darts
- 17) Rolducs jaarboek, foto's overal, foto Crombach film Stassen. Is erg populair.
- 18) aan de rekstok optrekken
- 19) foto L.Crombach
- 20) foto Rolducs jaarboek 1959 pag 32
- 21) foto Rolducs jaarboek 1960 pag 36
- 22) foto Rolducs jaarboek 1958 pag 13 Heinen kent mogelijk het antwoord op de vraag, hoe de grafsteen van korporaal Bowling op Rolduc terecht komt. Boekje reunie 2004, pag 28

Atletiek.

De moeder der sporten wordt in de jaarboeken gelijk een ondergeschoven stiefdochter behandeld. Omdat het ook mijn sport is, sta ik er langer bij stil.

Mijn voetbaltalent komt nooit echt tot ontwikkeling. Mijn vader verbiedt het balletje trappen op het erf; want aanhoudend glasgerinkel. We houden loopwedstrijden vanaf onze hangplek; wat andere speed. Met Jour de Jeux op Rolduc val ik in de prijzen. Blijf ik bij partijtjes kiezen tijdens de gym als laatste over, bij het samenstellen van estafetteploegen kom ik van pas. Ons clubje met enkele Baarlonaars 1) wint in 1963 zo wat alle prijzen, d.w.z pruimenvlaai; een baksel van wat droge bodem; met hier en daar een stukje pruim. We geven de vlaai "gul", als we zijn, aan kleine jongetjes, die watertandend bij ons komen staan.

In 1961 komt de aanstelling van een officiële trainer, H. Scholtes 2) Wie het initiatief hiertoe neemt en of het achterblijven van Rolduc op intercollegiale atletiek de reden is, weet ik niet. Hij geeft een pittige training. Ook in 1941 wordt intensief geoefend. Kronikeur vindt het beter dan geluwammes en hoopt dat men het vol zal houden. 3) (Gymleraar Vaessen noemt dergelijke training eerder krachtenoverspannende prestatie- en recordjagerij. 4) De opleving is niet blijvend; mogelijk door het ontbreken van wedstrijden (buitenshuis?).

We worden officieel lid van AVS Schaesberg. Iedereen moet wel medisch worden gekeurd. Om geknoei te voorkomen doen we plasjes onder toezicht van ziekenzuster Peregrina. Voor de stalen moet ze 40 potjes en glaasjes zien te regelen. Ze zou hiervoor bloemvaasjes lenen uit de kloosterkapel. De plas van een "Stammige" kogelstoter wordt door omstanders bestempeld als stierenzeik.

Wij doen mee aan wedstrijden buiten Rolduc. De eerste keren is het wat onwennig om gezamenlijk te douchen. Op Rolduc staat men niet tegelijk onder de douche met bijvoorbeeld Gijsen als surveillant.5)

De keren dat Rolduc eerder meedoet aan de intercollegiale atletiek worden wij steeds laatste.6) Na amper een jaar trainen gaan we voorop met \pm 8000 punten; ruim 1000 meer dan nummer twee. De kronikeur is in 1961 heel kort.7) In jaarboeken wordt veel ruimte besteed aan voetbal, toneel en recensies uitvoeringen 8). Kortaf meldt hij - onwaar 9) - dat eerder in

de kroniek al is bericht over de prestaties; en daarmee uit. Het commentaar getuigt van pedagogisch onbenul. De opvoed"kunde" op Rolduc bestaat uit corrigeren en afkeuren, niet stimuleren en ontwikkelen eigen aanleg. Rolduc kan trots zijn op de atleten. Het verslag ergert mij nog altijd. Het gaat niet over, wanneer dezelfde kronikleur mijn toneelspel in 1965 "de revelatie van de avond" noemt.10); zonder mijn naam te vermelden overigens. Het is een flut rol met weinig tekst.11) Goddank; Guus zou aldoor moeten souffleren.

De provinciale kranten zijn daarentegen enthousiast over de Rolducse atleten. 12) Ze vinden het team formidabel en noemen de beide sprinters apart. We zijn nog recordhouder honderd meter met 11,3. seconden 13). Ger op 't Root is een fractie van één tiende seconde vlugger en daarmee de snelste Rolduciën door de eeuwen heen. Mogelijk is één leerling sneller wanneer hij het op een lopen moet zetten voor zijn strenge leermeester. Hij legt tevoren het hele klooster in de as.14)

Het jaar later kom- een pagina grote rapportage in het jaarboek. want er moet iets zijn gezegd van het vorige "wan"verslag. Het is overgenomen van "De Vree"15) Met ruim verschil worden we eerste. In 1963 herhalen we nog eens dit succes. L. Wijnen doet verslag op een nogal spottende manier. Hij noemt de schrijver raspaard 16). De "agrarische" woordkeuze doet denken aan zijn bijnaam. Een raspaard is natuurlijk gewild als fokpaard of dekhengst.

Op de intercollegiales volgende jaren lijken de prestaties wat minder.1964 is Rolduc tweede.17); en de laatste keer dat een intercollegiale atletiek is gehouden in 1965 derde.18) Hierbij moet worden aangetekend, dat deze twee keer geen filosofen meer meedoen in het team van Rolduc. Huub Aendekerk en Ger Voesten hebben eerder een belangrijk aandeel in het succes.

Ik ben al langer met intensief trainen gestopt wegens bloeddrukproblemen en ontstekingen van de achillespees. Met de korte benen is een droomcarriere zowiezo van de baan. Sinds mijn pensionering, nu 18 jaar geleden, sport ik iedere dag minstens een uur: zwemmen, fitness, fietsen, (berg)wandelen, geen rennen.

- 1) o.a. Leo Coopmans, Piet Bruinen, Sjaak Peeters.
- 2) Atletiektrainer AVS Schaesberg
- 3) Rolducs jaarboek 1941, pag 42
- 4) Rolducs jaarboek 1934, pag 33 Hij zal niets willen weten van sportscholen of fitnesscentra.
- 5) Hij speurt rond 1964 naar jongens, die het met elkaar doen.
- 6) Rolducs jaarboek 1960, pag 33
- 7) Rolducs jaarboek 1961, pag 29
- 8) De eigen hobby's van de redactie zijn bepaemd, wat in de jaarboeken kom t. En wat heeft Blaise Pascal eigenlijk met Rolduc?
- 9) Rolducs jaarboek:1961, pag 18 De kronikleur laat dat jaar alléén weten, dat Rolduc een atletiektrainer, H Scholtes, krijgt.
- 10) Rolducs jaarboek 1965, pag, 63/64
- 11) Godfried Bomans "Bloed en Liefde"; de rol van Louise de Coligny
- 12) De Maas en Roerbode, 26 juni 1961
- 13) Rolducs jaarboek 1963 pag 11
- 14) Met het smoesje aan de "loperij" te zijn" zet hij het strooie dak van het toilet met een kaars in vuur en vlam. Annales Rodenses, bld 1123
- 15) Schoolblad Van Rolducs Eigen Erf Rolducs jaarboek 1962, pag 51, 52
- 16) Rolducs jaarboek 1963, pag 47
- 17) Rolducs jaarboek 1964, pag 49, verslag L. Wijnen
- 18) Rolducs jaarboek 1965, pag 50, verslag J. Lenders!

Jaren later kan ik het enige plezier van mijn gymnasiale opleiding op Rolduc opnieuw beleven bij een bezoek aan Olympia. Ik loop er de 192,27 meter met kloppend hart (leeftijd) onder het opzeggen van "Andra moi etc" en woordjes latijn; allicht weinig. Guus is er niet. Ik loop niet in mijn blootje (gymnos) gelijk de Ouden. Ik ben er met een reisgezelschap. Het is nu verboden. Een knappe Amerikaanse studente die het probeert - als vrouw een loopje nemend met de Olympische regels - wordt nog voor de finish gestopt, c.q. in de armen genomen door een Appollo in politiepak; hij zichtbaar opgewonden. De dag er na doet ze het nog eens; dit keer in monokini, Tevergeefs. Als je destijds vals start, krijg je je stokslagen op je blote kont. Met mijn S/M-aanleg wilde ik wel eens vals starten.

De reputatie als hardloper is er nog na jaren. Op de eerste reunie, waaraan ik meedoe, - en ook later - spreken tot mijn verrassing een tal van vroegere schoolgenoten mij hierop aan. Ik vergeet dan egotrippende kroniekeurs ... Een tijdje.

Coronatijd 2020

Wim Boonen